

Prædiken Septuagesima

Matt. 20, 1-16

I eftermiddag er der VM håndbold-finale – det er de fleste vist klar over. Vores forventninger er tårnhøje – får Danmark mon guld eller må vi nøjes med sølvmedaljer?

Men hvad har VM i håndbold nu med en prædiken at gøre?

Umiddelbart er der langt fra en sportshal i Spanien januar 2013 til en vingård i Israel på Jesu tid, som vi hørte om lige før. - Alligevel kom jeg kom til at tænke på VM i håndbold, da jeg begyndte at spekulere over historien om arbejderne i vingården. Og der er faktisk en tydelig fællesnævner: Lige som arbejderne i vingården yder meget forskellig, og dog får samme løn, sådan er det også med håndbold-landsholdet. Når de danske håndboldherrer løber på banen, så er der nogen, som får langt mere spilletid end andre. For der er jo nogle krumtapper på holdet, som næsten spiller hele tiden. Men der er jo også jokerne, der kan sendes ind på banen for at overraske. Ingen kan undværes, hvis man skal nå langt i tuningen. Man er afhængige af hinanden, selv om man yder meget forskelligt – både målt i tid på banen og i funktion på holdet. Tag fx bare målmandsposten. Nicklas Landin står stort set hele tiden, men Jannick Green supplerer ham så fornemt ved at komme ind og redde jeg ved ikke hvor mange straffekast. Men Nicklas Landin får ikke en større medalje end Jannick Green. Der bliver ikke gjort forskel. Belønningen er den samme.

Så set ud fra et VM-perspektiv, kan vi faktisk godt indse noget rimeligt i den måde, vingårdsejeren udbetaler løn på, i den historie, som Jesus fortæller. Men hvad nu, hvis vi prøvede at overføre den på vores egen arbejdsplads? Hvis det var os, der var løsarbejdere i vingården? Så begynder det straks at knibe med at få øje på retfærdigheden. Lige løn til dem har arbejdet hhv. 11 og 1 time! Det ville selv en østarbejder uden overenskomst ikke finde sig i. Og det går da heller ikke upåttalt hen i historien.

Så på den ene side kan vi godt forstå, at daglejerne føler sig snydt; på den anden side kan vi også godt se et rimelige i den måde vingårdsejeren agerer på. For af alle de arbejdere, som han ansatte den dag, er der ingen, som skal se deres familie sulte den dag – bare for eneforsørgeren i familien ikke kunne finde arbejde.

På den ene side. På den anden side. Hvordan kan det være, vi har det sådan? Jeg tror, det afhænger af, om vi tager retfærdighedens eller kærlighedens briller på. Det, vingårdsejeren gør, er uretfærdigt – det kan vi vist ikke blive uenige om. Han bryder grundlæggende principper om retfærdighed. Princippet om lige løn for lige arbejde. Ikke hos ham! Til gengæld handler han kærligt. Han gør mere, end man kan kræve og forvente af ham. Han gør ingen uret, som han selv pointerer. Alle får en fuld dagløn – han bryder ingen aftaler. At han så vælger at være ekstra rundhåndet over for de sidst ankomne arbejdere, det er vel hans valg, som han udtrykker det. ”Har jeg ikke

lov til at gøre, hvad jeg vil med det, der er mit? Eller er dit øje ondt, fordi jeg god?" En kommentar, der svier.

Retfærdighed og kærlighed. På den ene side. På den anden side. De to ting udelukker ikke hinanden, ja i virkeligheden går det vel bedst til, hvis de kan supplere hinanden. Man kunne måske beskrive det ved at tale om retfærdighedens målebånd og kærlighedens nådebånd. Retfærdighed skal måles med en lineal, der måler helt nøjagtigt på millimeteren - enten lige meget til alle eller også proportionalt, efter fortjeneste. Retfærdigheden kan ikke bøjes.

Kærlighedens målebånd derimod er ikke en lineal eller en tommestok. Det er en elastik. En elastik, der som bekendt kan strækkes rigtig langt ud. Kærligheden kender ikke til nøjsomhed og noget-for-noget-princippet. Kærligheden træder til dér, hvor retfærdigheden ikke rækker længere.

Retfærdighed uden kærlighed bliver køligt nøjeregnende. Kærlighed uden retfærdighed ser igennem fingre med alt og lader syv og fem være lige.

Med Gud er det nådens matematik, der er på spil. Nådens matematik, det er, når 1=99. Altså når et bortløbent får er ligeså meget værd som 99, der bliver tilbage. Nådens matematik er også, når 1 times arbejde = 1 denar, samtidig med at 12 timers arbejde = 1 denar. Nådens matematik – det er, når mindst er størst, når sidst er først og når du får det, du gi'r slip på.

Den her tankegang adskiller sig jo meget fra den tankegang, som vi ser så mange andre steder, og som vi også lever efter og som også er nødvendig. Vi kan ikke leve uden retfærdighed. Men vi kan heller ikke leve uden barmhjertighed – hverken fra Gud eller vore medmennesker.

Om lidt skal vi holde altergang. Her kunne man måske godt lidt frit fortolket sige, at denaren er blevet skiftet ud med en oblat. Jeg ved ikke, om der er nogle, der synes, de har fortjent to oblater, når de går til alters, fordi de synes, de er mere kristne end andre; mens nogle måske slet ikke går herop, for de føler, det kun er for de ”særligt kristne”.

Historien om arbejderne i vingården siger os, at Gud ikke gør forskel for nogen. Hos ham er der hverken positiv eller negativ særbehandling. Hvad enten vi er vokset op med troen helt fra vi var små, eller det først er noget, der er kommet til at sige os noget meget senere i livet – Gud gør ingen forskel. Hvad enten vi be’r ofte til Gud, eller det ikke rigtig bliver til noget: Gud gør ingen forskel på os. Han giver os det samme her ved nadverbordet.

Så vi må bestemt afstå fra at ville prøve at sætte ansigter eller navne på arbejderne i vingården. Vi går helt fejl af Gud, hvis vi mener os i stand til at bedømme, hvem der – her hos os - hører til på det tidlige hold, og hvem de dovne på det sidste hold er; altså dem, der jo ikke

mener noget alvorligt med det og som bare tror, de kan nasse sig til det hele.

I bund og grund er der ingen forskel på os – set med Guds øjne. Han møder os alle med samme generøse indstilling.

Så uanset om nogle af os er kommet her i dag med en uge i ryggen, hvor alting gik som det skulle; mens andre kommer med en uge, hvor meget gik galt, så kan vi alle sammen komme herop og modtage det samme. Og det gør vi hverken forskyldt eller fortjent; Gud giver os det samme – ganske gratis. Guds retfærdighed går ud på at vise samme godhed mod alle. Fordi vi alle har brug for Hans barmhjertighed.